

เอกสารเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ชุดความรู้ และเทคโนโลยี การพัฒนาที่ดิน

สำนักนิเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิตถั่วเหลือง

ต่ำกว่า 2 ล้านตัน และในปี 2546 มูลค่าการนำเข้า เมล็ดถั่วเหลืองและกากอยู่ในระดับต้นๆ ของสินค้าทางการเกษตรคิดเป็นมูลค่าเกือบ 4 หมื่นล้านบาท สาเหตุหลักที่เกษตรกรไทยไม่นิยมปลูกถั่วเหลือง เนื่องจากรายได้จากการขายผลผลิตต่อไร่ของการปลูกถั่วเหลืองน้อยกว่าพืชไร่นานาชนิดอื่นๆ นอกจากผลผลิตต่อไร่จะต่ำแล้ว เกษตรกรยังมีความเสี่ยงสูงจากความเสียหายของผลผลิตในเรื่องโรคแมลง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องดินและความชื้นในดินในช่วงถั่วเหลืองขาดน้ำหรือได้รับน้ำมากเกินไป

ถั่วเหลือง เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย นอกจากจะเป็นอาหารโดยตรงของมนุษย์และสัตว์ แล้วยังเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมภายในประเทศหลายชนิด ในขณะที่มีความต้องการใช้ถั่วเหลืองภายในประเทศเพิ่มขึ้น แต่ผลผลิตถั่วเหลืองภายในประเทศในช่วงระยะเวลา 10 กว่าปีมานี้ลดลง อันเนื่องมาจากเนื้อที่เพาะปลูกลดลง และผลผลิตต่อไร่ลดลง ปี 2547/48 เนื้อที่ปลูกทั้งประเทศ 1.145 ล้านไร่ ผลผลิตต่อไร่ 236 กก./ไร่ ขณะที่เกษตรกรประเทศสหรัฐอเมริกา ผลผลิตต่อไร่ 400 กก./ไร่ ทำให้ต้องมีการนำเข้า เมล็ดถั่วเหลือง และกากถั่วเหลืองเพิ่มขึ้น ปริมาณการนำเข้าถั่วเหลืองของประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 425,000 ตันในปี 2538/2539 เป็น 1,689,649 ตันในปี 2546/2547 ซึ่งคาดว่า ปริมาณความต้องการใช้ เมล็ดถั่วเหลืองภายในประเทศในปี 2550 จะไม่

www.ladd.go.th

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ 60 ปี พันธุ์พันธุ์ไทย

การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิตถั่วเหลือง

การปรับปรุงบำรุงดินและการใส่ปุ๋ยเคมี

การเตรียมเมล็ดถั่วเหลือง และคลุกเชื้อไรโซเบียมในบริเวณที่ปลูกถั่วเหลืองติดต่อกันทุกปี ถ้าถั่วเหลืองติดปมดี จะพบปมบนรากแก้วและรากแขนง ปมส่วนหนึ่งมีขนาดใหญ่ สีขาว เมื่อแกะดูเนื้อในปมมีสีชมพู แสดงว่าเชื้อไรโซเบียมในดินทำหน้าที่อย่างดีแล้ว จึงไม่ต้องคลุกเชื้อให้กับเมล็ดที่จะปลูกในฤดูต่อไป

แต่ถ้าปมมีขนาดเล็กหรือเนื้อในปมมีสีคล้ำ แสดงว่าไรโซเบียมที่มีอยู่นั้นไม่สมบูรณ์ ควรคลุกเชื้อในฤดูต่อไป ดังนั้นการคลุกไรโซเบียมแล้วไม่จำเป็นต้องให้ปุ๋ยไนโตรเจน

1. ปลูกพืชปุ๋ยสดหมุนเวียน เช่น ปลูกถั่วเขียว ถั่วลิสงหมุนเวียนกับถั่วเหลือง เป็นต้น จะเป็นการช่วยปรับปรุงบำรุงดินและสามารถลดการระบาดของโรคและแมลง

2. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำที่เจือจาง 1:500 จำนวน 400 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจางด้วยน้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่นหรือราดลงดินทุกๆ 10 วันก่อนออกดอก

3. การใช้ปุ๋ยเคมี

มีวิธีการใช้ปุ๋ยเคมีดังนี้
3.1 **ใส่ก่อนปลูก** ใส่ปุ๋ยสูตร 12-24-12 หรือ 15-15-15 ในอัตรา 20-30 กิโลกรัมต่อไร่ ทำได้โดยใส่ปุ๋ยรองกันหลุมก่อนปลูก เป็นวิธีที่ให้ผลดี แต่สิ้นเปลืองแรงงานมาก หรือหว่านปุ๋ยให้ทั่วแปลงแล้วไถกลบ

3.2 **ใส่หลังปลูก** ใส่ปุ๋ยสูตร 12-24-12 หรือ 15-15-15 ในอัตรา 20-30 กิโลกรัมต่อไร่ โดยใส่ระหว่างหลุมหลังปลูก 15-20 วัน แล้วไถ (คราด) ดินกลบหรือใส่ปุ๋ยหลังปลูก โดยโรยข้างแถวแล้วไถกลบ พร้อมกับกำจัดวัชพืชครั้งแรกหลังปลูก 15-20 วัน ■

ข้อมูลจาก : คู่มือการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมกับสภาพดินและชนิดพืช โดยสำนักผู้เชี่ยวชาญ สำนักเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน และสำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน มกราคม 2549

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

- สำนักเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน โทร 0-2579-7563
- สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12
- กรมพัฒนาที่ดิน ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900 โทร 0-2579-8515

หรือที่